

Vážené kolegyně a kolegové,

o tempora, o mores! Snad není doby, která by nevyvolávala znechucení těch, kdo jí prožívají. Mravy pustnou, dalo by se přeložit Ciceronovo zvolání, doléhající k nám ze starého Říma. Ano žijeme v době postmoderní. Nic nás nenadchne, nic nás nedojme, nic nezbudí náš zájem, solidarita a přátelství se stávají zapomenutými pojmy. . . Nic než konzum. Anebo ne?

V den pohřbu Václava Havla jsem obědval v restauraci nesoucí jméno našeho posledního císaře. Karel v uniformě zhlíží z obrazu, obklopen portréty svého císařského prastrýčka a vojáků c.k. armády. Je zde vždy plno, polední menu konzumují zaměstnanci blízkého Nejvyššího soudu, místní obyvatelé, řemeslníci. . . Vaří dobře, ceny i obsluha slušné.

Hospoda, přeplněná jako vždy, hučela hlasitým hovorem desítek hostů, když z rádia zazněla česká hymna. Hluk pozvolna utichal. Nejdříve hlasy, pak zvonění příborů. Hymna dozněla v naprostém tichu. Nikdo nepovstal, nedal povel, nic demonstrativního, jenom spontánní ticho. Pak, jako mávnutím proutku, zazvonili příbory, spustil se hlasitý hovor. Že by to s postmoderní lhostejností nebylo tak zlé? Možná mi namítnete, že ti, kdo tam obědvali, nepředstavovali typický vzorek naší společnosti.

Takže ještě jedna příhoda, z téže hospody. Večer se tam schází jiné osazenstvo – studenti, naproti je divadlo JAMU, střední třída středního věku, všehochuť ze čtvrti. Bydlíme nedaleko, šli jsme tam na večeři s Juditou. Ona a moje máma měly společného pradědečka, v rodinách, kde málokdo přežil válku, se to považuje za přibuzenstvo. Judita vyprávěla. V šedesátých letech byla dětskou lékařkou v Praze, manžel, patolog, byl pracovně v New Yorku. Chtěli emigrovat, vydala se s dětmi za ním. Na přistěhovalecké vízum čekali ve Švédsku. Čekali dlouho, ve Švédsku tedy nostrifikovala, pracovala tam jako pediatr. Za 4 roky se mohli konečně přistěhovat do USA. Tam opět absolvovala vše požadované pro specializační zkoušky z pediatrie. Až téměř v závěru byla na stáži na psychiatrii. Nadchla ji. Zjistila, že psychiatrie je to, na co celý život čekala. Manžel i děti řekli, ať jde za hlasem svého srdce. Absolvovala opět vše nutné, získala certifikáty z psychiatrie a až do důchodu působila v newyorské státní psychiatrické nemocnici. Se svojí velkou láskou, psychiatrií, se seznámila až po padesátce. Nyní, po osmdesátce, cestuje, píše, přednáší, o tom, co zažila jako mladé děvče. Vyprávěla, jak přežila pochod smrti, o sprostotě i slušnosti maďarských a rakouských venkovanů, o tom, jak si pár dědků z rakouské vesnice vyšlo zastřílet na ploužící se trosky žen, mnohé zabili, a také o jiných vesničanech, kteří jím dávali chleba a jablka. O koncentračních táborech, o pocitu štěstí v americké vojenské nemocnici, přestože tam ležela s tyfem, protože lidé se o ní starali, chtěli jí pomoci. O nepřítelství k navrátilci z koncentráku na lékařské fakultě v Bratislavě, o tom, jak vystudovala a žila v Praze, Stockholmu, New Yorku . . .

U vedlejšího stolu večeřel neznámý muž, asi čtyřicátník, který nás, když jsme odcházeli, pozdravil. Jistě se Vám to stává také, řeknou něco jako „ležel jsem u vás před pěti roky“ nebo „ošetřoval jste tetičku“. Zeptal jsem se ho, zda se známe. „Ne“ odpověděl „ale Vaše společnost si pozdrav zaslouží“. Nevím kdo to byl. Evokoval ve mne pojem slušnost.

Na Vaše příspěvky se s celou redakční radou těší

prof. MUDr. Ivan Rektor, CSc. – předseda redakční rady

prof. MUDr. Ivan Rektor, CSc.

1. neurologická klinika LF MU
a FN u sv. Anny
Pekařská 53, 656 91 Brno
rektor@fnusa.cz

